

Виходячи з проаналізованого матеріалу та базуючись на фактах з історії моди, відразу ж впадає в око доволі стійка та стабільна концепція. Поняття «мода» є доволі неоднозначним, бо його можна розглядати з багатьох сторін, соціальних та культурних позицій. Прикладом може слугувати такий предмет одягу як корсет. За логікою феміністок він був створений для пригнічення волі жінок, які постійно втрачали свідомість у процесі використання корсету та спеціально видаляли собі ребра. Насправді ситуація була набагато складнішою, тому що жінки знали про шкоду, яку завдавали своєму тілу, при цьому існував цілий ряд медичних статей, які попереджували про шкоду цього предмету одягу.

Потрібно визнати, що мода – це багатогранне поняття, що пов'язане як з формуванням особистості, так і з новими можливостями та практиками. Мода – це феномен масової культури, який допомагає її споживачу періодично оновлювати та змінювати як своє відношення до оточення, так і ставлення до себе. Важливо розуміти, що мода виступає у ролі «соціальної практики», у якій людина примірює на себе різні соціальні зразки та ідеали.

Література

- Schwarz M. Einführung in die kognitive Linguistik / M. Schwarz. – Tübingen : Francke, 1996. – 238 S.
Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / [укл. : В.Т. Бусел]. – Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
Зацний Ю. А. Сучасний англomовний світ і збагачення словникового складу / Ю. А. Зацний. – Львів : Видавництво «Паїс», 2007. – 228
Карасик В. И. Языковой круг : личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – Волгоград : Перемена, 2002. – 432 с.
Краткий словарь когнитивных терминов / [укл. : Е. С. Кубрякова, В. З. Демьянков, Ю. Г. Панкрац, Л. Г. Лузина]. – Москва : МГУ, 1997. – 245 с.
Которн Н. История моды в XX веке / Н. Которн. – Москва : Тривиум, 1998. – 176 с.
Маслова В. А. Когнітивна лінгвістика / В. А. Маслова. – Мінськ : ТетраСистемс, 2004. – 560с.
Михайлов С. М. Дизайн архитектурной среды / С.М. Михайлов. – Казань : ДАС, 1994 – 120 с.

УДК: 811.111–26'373.43

КЛИМЕНКО О. Л.

(Запорізький національний університет)

ОКАЗИОНАЛЬНЕ СЛОВОТВОРЕННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

У статті з'ясовано особливості творення та використання окказіональних слів в англійській художній літературі. Встановлено, що формування та функціонування окказіоналізмів в художньому дискурсі зумовлено комунікативними потребами – номінативними та прагматичними, при домінуванні останніх. Окказіональні слова, створені в результаті індивідуально-авторської словотворчості, проаналізовано в структурно-семантичному та функціональному аспектах. Виявлено продуктивні способи та моделі творення окказіоналізмів, визначено їх основні функції та роль в концептуальній системі художнього твору.

Ключові слова: окказіоналізм, художній дискурс, комунікативні потреби, номінативна та прагматична функції, словотворчість, способи та моделі словотворення.

Клименко О. Окказіональное словообразование в англоязычном художественном дискурсе. В статье выявлены особенности образования и употребления окказіональных слов в современной английской художественной литературе. Установлено, что формирование и функционирование окказіонализмов в художественном дискурсе обусловлено коммуникативными потребностями – номінативными и прагматическими, при доминировании последних. Окказіональные слова, созданные в результате индивидуально-авторского словотворчества, проанализированы в структурно-семантическом и функциональном аспектах. Выявлены продуктивные способы и модели образования окказіонализмов, определены их основные функции и роль в концептуальной системе художественного произведения.

Ключевые слова: окказіонализм, художественный дискурс, коммуникативные потребности, номінативная и прагматическая функции, словотворчество, способы и модели словообразования.

Klimenko O. Nonce-words Formation in English Literary Discourse. The article focuses on complex study of nonce-words, which are widely created and used in English literary texts. The nonce-words formation and functioning in English fictional discourse are stipulated by communicative needs: nominative and pragmatic, the latter being the dominant one. Nonce-words revealing the author's creative potential are analyzed as to their structural, semantic and functional aspects. The nonce-words are used as a material for the author's creative activity and individual word-formation on the basis of productive word-building methods and models. The study distinguishes the main functions of nonce-words in English fictional discourse and determines their role in the conceptual system of literary text: to serve as a means of realization of the author's intention aimed at exercising speech influence on the reader, to satisfy certain stylistic and aesthetic purposes of the author.

Key words: nonce-word, fictional discourse, communicative needs, nominative and pragmatic functions, creative word-formation, word-building methods and models.

Оказіональні одиниці займають особливе місце в художньому дискурсі серед багатства мовних засобів емоційно-експресивного вираження та емоційного впливу. В лінгвістичній літературі існують розбіжності у визначенні поняття «оказіоналізм», але більшість авторів виділяють наступні риси, характерні для оказіональних одиниць: належність до мовлення; нерегулярність вживання та функціональна одноразовість; утворюваність; ненормативність та позасистемність; індивідуальна авторська належність; контекстуальна залежність; новизна та незвичність незалежно від часу створення; словотворча похідність; номінативна факультативність; прагматична маркованість та значний прагматичний потенціал. Дослідники відзначають «інгерентний характер» оказіональної експресивності [Косович 2006, с. 101]: оказіональні одиниці є експресивними за природою, в силу особливостей будови, міра експресивності неоднакова: чим менше порушень нормативності (формального чи семантичного плану), тим менш оказіональним (та експресивним) є слово.

Є. А. Карпіловська розглядає оказіональні одиниці як «нерегулярні номінації, створені всупереч словотвірним зразкам і тому невідтворювані, поодинокі, із семантикою, залежною від конкретної комунікативної ситуації» [Карпіловська 2005, с. 106]. Створення оказіональних слів зумовлюються словотворчою потребою індивіда для певного випадку. До категорії оказіоналізмів відносять спонтанні чи навмисне створені контекстуально пов'язані утворення, що служать для позначення нових або невідомих об'єктів чи станів або специфічного відношення мовця до референта.

Оказіоналізм є результатом мовного новаторства, яким варто називати «саме винахід таких мовних засобів, які не пропонуються безпосередньо традицією, притаманною мові, а запроваджуються як щось абсолютно нове до загального запасу можливостей мовного вираження» [Винокур 1991, с. 324]. Оказіоналізм – це унікальне утворення, що не увійшло до загального вжитку та створене за малопродуктивною чи одиничною моделлю.

Ефект новизни та удавана «неправильність» мають характер запланованості та є комунікативно і естетично значущими в художньому творі. Це зумовлює інтерпретативність абсолютної більшості оказіональних утворень в літературному контексті. **Метою** даної статті є визначення особливостей формування та функціонування оказіональних одиниць в художньому дискурсі. **Об'єктом** дослідження виступають оказіональні одиниці англійської мови як результат авторської словотворчості та ключовий елемент художнього твору. **Предметом** є способи творення та функціональні характеристики авторських оказіоналізмів в романі Е. Берджесса «*The Clockwork Orange*» [Bergess 1986].

Оказіональні одиниці в англійському романі були створені автором на базі лексики російського походження та асимільовані за законами англійської мови. Своєрідна система спілкування британських підлітків отримала в романі назву «надсат» (*nadsat*) – модифіковане закінчення російських числівників від «одинадцяти» до «дев'ятнадцяти», оскільки носіями «надсата» в романі є підлітки (*nadtsatyje*) – «тінейджери» («*teenagers*» — буквально «надцятитітні»; або скорочено — «тіни» («*teens*»)).

О. В. Ребрій називає такі штучні мови, створені авторами художніх творів, «квазімовами», а окремі елементи таких мовних систем – «квазілексемами» [Ребрій 2002, с. 536]. Сама назва мови підлітків «надсат» (*nadsat*), також вигадана самим Е. Берджессом. Використання автором вигаданої мови мало не тільки естетичну, але й прагматичну мету. Автору необхідно було, щоб мова його героїв була унікальною, не старіла та залишалась незвичною, тим самим підкреслюючи байдужість молоді до суспільних норм й правил та незалежність молодіжної субкультури від решти суспільства [Human 2004, р. 2].

На нашу думку, саме прагнення досягти максимального емоційно-експресивного стилістичного ефекту спричинює використання оказіональних одиниць в художньому творі. Щоб приваблювати увагу читачів, автори намагаються застосовувати мовні засоби, які відрізняються яскраво вираженою експресією. Експресивним є те, що є незвичним, що

порушує норми (словотвору, стилістики, лексичної сполучуваності, тощо), і тому привертає увагу. Свідоме використання автором ним самим вигаданих слів завжди є змістовним, естетично-значущим та експресивним. Створюючи okazіоналізми, автори прагнуть відкрити в слові нові смислові грані, мовними засобами створити неповторний образ. При цьому автор не ставить перед собою завдання зробити ці слова узуальними, ввести їх до широкого вжитку. Призначення таких одиниць інше – служити виразним засобом у контексті одного конкретного твору [Косович 2006, с. 100].

О. В. Ребрій зазначає, що кожний окремих випадок okazіональної словотворчості відбувається в два етапи: довербальний – етап формування змістового замислу (внутрішнього програмування висловлювання) та вербальний – етап реалізації замислу. На довербальному етапі головну роль відіграють семантика та прагматика, що обумовлено потребами комунікації. У номінативному плані необхідність створення нового мовного знаку може бути викликана появою в навколишній дійсності нового змісту, на позначення якого немає засобу в лексичній системі мови (узусі); відсутністю у внутрішньому лексиконі мовця узуальної одиниці внаслідок обмеженості словникового запасу мовця [Ребрій 1997, с. 9].

В романі Е. Берджесса «*The Clockwork Orange*» необхідність створення okazіоналізмів як нового засобу номінації була зумовлена прагненням автора концептуалізувати в новій формі зміст, вже відомий в англomовному суспільстві, який традиційно реалізується за допомогою узуальних засобів. Такі okazіональні одиниці можуть бути поділені на дві групи:

1) okazіоналізми – синоніми узуальних лексичних одиниць, наприклад:

...with her was this **chelloveck** who was her **moodge**, *youngish too with horn-rimmed otchkies on him...* (Burgess, p.21).

2) okazіоналізми – аналоги синтаксичних конструкцій, наприклад:

...And we went to a nice patch of street dark to watch through the window **what was itying on** (Burgess, p.57).

В прагматичному аспекті необхідність нового засобу номінації викликана прагненням відобразити особливий стан мовця, його бажанням вплинути на адресата, регулювати його поведінку. Прагматичний компонент семантичної структури okazіональної мовної одиниці, що складається з експресивних, оціночних та емоційних елементів значення, обумовлює доречність появи нового слова як засобу реалізації комунікативних стратегій мовця: переконання, схвалення, осуд, привернення уваги, тощо.

Розглядаючи співвідношення номінативних та прагматичних потреб комунікації, слід враховувати умовний характер такого розподілу, тому що «між прагматикою та активними номінативними процесами існує діалектичний зв'язок. Будь-яка новизна семантична породжує одночасно новизну прагматичну» [Молодчая 2002, с. 471]. В реальних ситуаціях комунікації обидва компоненти діють взаємопов'язано та є взаємно обумовленими. Довільний характер виникнення новоутворень та притаманна їм тенденція передавати зміст, вже відомий у даному мовному суспільстві, визначають домінуючу позицію прагматичних факторів у процесі породження okazіоналізмів. Проаналізований мовний матеріал цілком відповідає погляду Л. П. Катлинської, яка стверджує, що для okazіональних одиниць номінативна функція є вторинною порівняно із первинною емоційно-експресивною [Катлинская 2003, с. 104].

На етапі реалізації змістового замислу відбувається конструювання нових слів на основі закладених у словотворчій потенціал мовця механізмів. Переважним механізмом в okazіональному творенні лексичних одиниць виступає мовна аналогія, яка діє як фактор регулярності (okazіоналізм будується за зразком узуальної одиниці), та одночасно як фактор порушення регулярності (okazіоналізм, створений за зразком звичайного слова, не є схожим на нього, відрізняється від нього) [Янко-Триницкая 2001, с. 470].

Okazіональні слова можуть належати до дуже продуктивних словотвірних типів, до малопродуктивних і до непродуктивних; до стилістично нейтральних і до тих, які характерні для розмовної мови, але і на структурному рівні відображається перевага прагматичного

компоненту. Це пояснюється тим, що okazionalna словотворчість загалом орієнтована на застосування таких словотворчих способів та моделей, що посилюють прагматичний потенціал новоутворень. Так, у сучасній англійській мові для створення okazionalizmів поряд з основними словотворчими способами широко використовуються другорядні, у межах яких не існує чітких моделей словотворення. Це надає їм непередбаченого, індивідуального характеру та створює певний стилістичний ефект. Як свідчать результати проведеного аналізу, домінуючими у створенні okazionalnih одиниць англійської мови в досліджуваному художньому творі були такі способи словотворення:

1. Афіксація. Найбільш продуктивними є префікси *under-* (*underveshch, underveck*), *ex-* (*ex-droog*); суфікси: *-ful* (*rookerful, rotful*), *-er* (*rabbitter, morder, rooker, goober*), *-ness* (*skorriness*); *-less* (*yarbleless*); *-ie* (*droogie*). Слід відзначити суфікс «-у», який утворює прикметники (*grahzny, grazzy, gloopy, bezoomny, dooby, nadmenny, oozhassny, vonny, bolnoy, cally, shooty, oomny, choodesny, polezny, droogy, skorry, sladky, bugatty, nochy, plushy, zooby*), іменники (*bratty, krovvy, nochy, domy*) та дієслова (*to gooly, jeezny, to vidy, to slooshy*).

2. Конверсія. У більшості випадків зустрічається перехід дієслів до іменників V–N (*having a good loud peet of chai, a man-size crast, a very close smot*) та іменників до прикметників N–Adj (*a nochy air, a krovvy face*).

3. Словоскладання (*bogman, glazlid, glazball, cell-droog, nadsat-talk, krovvy-red, diskbootick, cat-tolchock, hen-korm*), інколи поєднується з афіксацією (*krovvy-covered, rooker-bones, shop-crasting*).

4. Скорочення. Особливо складними для сприйняття і розуміння є okazionalni слова, частину (часто початкову) яких автор відкидає, залишаючи лише скорочену (останню) частину (*veck – chelloveck, cheena – zhensheena, bratchny – vnyebrachnyi, nazz – nazad*). Таким чином, створюється експресивна навантаженість та певий стилістичний ефект (*cheest, drat, sloochat, smot, skvat, osoosh, biblio, zammechat, veck, cheena, chasso, bratchny, nazz*).

Відзначимо, що серед проаналізованих okazionalizmів переважають іменники у той час як кількість дієслів та прислівників є незначною. Використання багатьох прикметників пояснюється інтенцією автора концептуалізувати ознаки, найбільш типові для описуваного об'єкту. Закономірність такого творення okazionalnih одиниць в художньому дискурсі обумовлена, на нашу думку, впливом тенденції до номіналізації.

Особливість функціонування okazionalizmів в досліджуваному художньому творі визначається специфікою актуалізації їх головних функцій – номінативної та прагматичної. Аналіз номінативної функції індивідуально-авторських okazionalnih одиниць вказує на перевагу антропоцентричності в характері їх номінації, тобто найбільш репрезентативними є тематичні групи, пов'язані із людською істотою (“*Body*”, “*Human Being*”), її діяльністю (“*Action*”) та характеристиками (“*Positive and Negative Qualities*”):

“**Body**” – *brooko, tally, lapa* (“*hand*”), *voloss, glaz* (*glazzy*), *glazlid, glazball, gorlo, ooko, shiyah, keeshka, litso, morder, yahzick, rooker* (*rook*), *rooker-bones, cluve* (“*nose*”), *pletcho, goober, noga, gulliver, goloss, mozg, rassoodock, plott, krovvy, rot, yahma* (“*rot*”), *groody* (*grooties*), *zoobies, yarbles* (*yarblockos*), *pol*.

“**Human Being**” – *devotchka, malchick* (*malchickwick*), *droog* (*droogie*), *moodge, pyahnitsa, chelloveck, veck, cheena, baboochka, ded, lewdies, ptitsa* (“*a girl or a lady*”), *forella* (“*an old lady*”), *brat* (*bratty*), *zheena, nadsats, under-vecks, cell-droogs, prostoopnick, prestoopnick, chasso, plenny, soomka* (*about old women*), *dama, rabbitter, shoot, nazz, rozz* (“*a policeman*”), *millicent, bratchny*.

“**Positive Qualities**” – *dobby, horrorshow, oomny, zammechat, choodesny, polezny, droogy, skorry, sladky, bugatty, sammy*.

“**Negative Qualities**” – *grahzny, grazzy, gloopy, bezoomny, merzky, nadmenny, oozhassny, vonny, bolnoy, cally, shooty*.

“**Action**” – *to rabbit, a rabbitter, rabbit, to cheest* (*up*), *to kopat, to sobirat, to lovet, to brosat, to privodeet, to kupet, to sloochat, to nachinat, to lubbilubb*.

Прагмасемантичний аналіз досліджуваних одиниць показує, що більшість з них поєднує в своїй семантичній структурі ряд сем, що потенційно сприяють посиленню їх впливу на адресата (читача). В прагматичній функції можна виділити експресивну та оціночну. За допомогою експресивного навантаження okazionalizmів автор привертає увагу читача та намагається зацікавити його. Дія оцінної функції обумовлена наявністю оціночних сем, що входять до складу семантичної структури більшості okazionalizmів.

Аналіз вибірки вказав на перевагу негативних оцінок над позитивними. Наприклад, лексична одиниця «yahma» в контексті роману позначає «рот людини»: *Then he let out a very shoomny smeck – pretending to start wiping his yahma with it...* (Burgess, p.7). Слово «soomka» в романі ймовірно вживається за аналогією до російського розмовного варіанту «кошелка», який у сполученні з прикметником «старая» використовується для образливого позначення «літньої жінки»: *So then I creeched: “You filthy old soomka.”* (Burgess, p.64).

Додатковим засобом прагматичного впливу виступає сема образності, що підсилює експресивність okazionalizmів. Переважну більшість авторських okazionalizmів в романі складають зооморфні метафори, які базуються на переносі особливостей та характеристик тварини на людину, наприклад: «lapa» означає «руку людини», «cluve» – «людський ніс», «forella» від рос. «форель» – «жінку літнього віку», «ptitsa» – «жінку будь-якого віку»:

And he launched a bolshy tolchock right on my cluve, so that red red nose-crovvy started to drip drip drip (Burgess, p.150).

...and there was this nasty vindictive starry forella with her wattles ashake and grunting as she like tried to lever herself up from the floor (Burgess, p.63).

The starry old baboochkas were still there...so we rang the collocoll and ordered whatever the old ptitsas wanted (Burgess, p.11).

Для створення певного прагматичного ефекту інколи основою авторських okazionalizmів стають слова російської мови високого, книжного стилю, які в словниках мають позначку «застарілих» або «книжних», а в романі входять до лексики підлітків-правопорушників. Так, слово «moodge» використовується не тільки в значенні «одружений чоловік», але і в застарілому значенні «будь-який чоловік у зрілому віці»: *“What is this, then?” I said, picking up the pile like of typing from off of the table, and the horn-rimmed moodge said...* (Burgess, p.31).

Для позначення людини без одягу використовується не звичне для всіх російське слово «голий», а книжне слово «nagoy»: *Then I pulled the lovely Ninth out of its sleeve, so that Ludvig was now nagoy too, and I set the nidle hissing on to the last movement, which was all bliss* (Burgess, p. 150).

Замість лексеми «тело» на позначення «організму людини в його зовнішніх фізичних формах» вживається його застарілий варіант «plott»: *I cursed and panted climbing, being tired in plott if not so much in brain* (Burgess, p.31).

Сучасні підлітки в романі п'ють із звичайних келихів, а називають їх «chasha», носять звичайний одяг, а називають його застарілим словом «platties», що має значення «будь-якого одягу, який носять поверх білизни»: *After I had been given a nice chasha of real horrorshow coffee and some old gazettas and mags to look at while peeting it, this first veck in white came in* (Burgess, p. 97).

With my britva I managed to slit right down the front of one of Billyboy's droog's platties, very neat and not even touching the plott (Burgess, p.31).

На нашу думку, таке okazionalizm використання застарілих та книжних слів в мові підлітків надає художньому тексту ще більшої незвичності, оригінальності та відображає художньо-естетичний задум автора.

Вважаємо важливим підкреслити, що okazionalizm лексичні одиниці інтегровані в текстопростір художнього твору, є його невід'ємною частиною, і не зустрічаються у позатекстовому мовному середовищі. Okazionalizm у художньому дискурсі є результатом

авторської словотворчості, мають непередбачуваний, індивідуальний характер та створюють певний стилістичний ефект, який може стати перспективою подальших наукових розвідок.

Література

- Винокур Г. О. О языке художественной литературы. – М. : Высшая школа, 1991. – 447 с.
- Карпіловська С. А. Неузале словотворення : правила «гри без правил» / С.А. Карпіловська // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Сер. Філологія. – 2005. – Том 8. – №1. – С.106-117.
- Катлинская Л. П. Проблема слова и словообразование // Филологические науки. – 2003. – №3. – С. 102-110.
- Косович О.В. Оказионалізми у французькому художньому мовленні / Косович О. В. // Нова філологія. – 2006. – Вип. 25. – С. 98-103.
- Молодчая Н. С. Когнитивный аспект семантических окказионализмов / Н. С. Молодчая // Вчені записки ХГІ «Народна українська академія». – Харків : Око, 2002. – Т. 8. – С.465-471.
- Ребрій О.В. Оказионалізми в сучасній англійській мові (структурний та функціональний аналіз) : автореф. ... канд. філол. наук; 10.02.04 / Харківськ. держ. ун-т. – Харків, 1997. – 18 с.
- Ребрій О. В. Особенности перевода окказиональных элементов квазиязыков / О. В. Ребрій // Вчені записки ХГІ «Народна українська академія». – Харків : Око, 2002. – Т. 8. – С.534-543.
- Янко-Триницкая Н. А. Оказиональное словообразование / Н. А.Янко-Триницкая // Словообразование в современном русском языке. – М.: Индрик, 2001. – С.462-482.
- Bergess A. The Clockwork Orange. – New York and London : W.W. Norton and Company, 1986. – 192 p.
- Hyman S. E. Nadsat speak [Electronic Resource]. – Mode of access : http:// www.soomka.com. – 2004. – 5 p.

УДК: 81'44

КОЛОМІЙЧУК О. С.

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ *МОРАЛЬНІСТЬ* В ТЕКСТАХ СУЧАСНОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ І ТОК-ШОУ

У статті проаналізовано способи лексико-стилістичної вербалізації концепту *МОРАЛЬНІСТЬ* в англійській мові. Автором систематизовано уявлення про лексико-стилістичні засоби та їх функції в тексті. Здійснене порівняння лексико-стилістичних засобів, які вербалізують концепт *МОРАЛЬНІСТЬ*, на матеріалі аналізу текстів сучасної американської літератури і ток-шоу.

Ключові слова: концепт, *МОРАЛЬНІСТЬ*, морально-етична категорія, вербалізація, лексико-стилістичні засоби, позитивна конотація, художній текст, ток-шоу.

Коломійчук А. С. Лексико-стилистические средства вербализации концепта *МОРАЛЬНОСТЬ* в текстах современной американской литературы и ток-шоу. В статье проанализированы способы лексико-стилистической вербализации концепта *МОРАЛЬНОСТЬ* в английском языке. Автором систематизировано представление о лексико-стилистических средствах и их функциях в тексте. Проведено сравнение лексико-стилистических средств, вербализующих концепт *МОРАЛЬНОСТЬ*, на материале анализа текстов современной американской литературы и ток-шоу.

Ключевые слова: концепт, *МОРАЛЬНОСТЬ*, морально-этическая категория, вербализация, лексико-стилистические средства, позитивная коннотация, художественный текст, ток-шоу.

Kolomiichuk O. S. Lexico-stylistic Means of Verbalization of Concept *MORALITY* in the Texts of Modern American Literature and Talk-shows. In the article the lexico-stylistic means of verbalization of concept *MORALITY* in the English language have been analyzed. The author systematized knowledge about lexico-stylistic means and their functions in the text. The comparison of lexico-stylistic means, verbalizing the concept *MORALITY* has been conducted based on the analysis of the texts of modern American literature and talk-show. The concept *MORALITY* is represented in the structure of literary texts and talk-shows that evidences about wide usage of the moral-ethical themes raised for description or discussion in them. The concept *MORALITY* represents the views of people about morale and ethics of behaviour of people as an individual and social objects. In the language the concept *MORALITY* is verbalized by means of lexico-stylistic devices, which accomplish the important functions of expressiveness and figurativeness creation in the text in order to render the author's communicative intent and make his ideas understandable for readers or public. The analysis shows that the lexical means of verbalization of the concept *MORALITY* are common for the literary texts and talk-shows. They are represented by the lexical units with the direct nominative meaning of ethics and morale as a component of human behaviour. These lexical units include nouns (*kindness, goodness*); adjective (*good, shy, open*). The analysis of verbalization of the concept *MORALITY* evidences that the associative layer of the concept is differently represented in the literary texts and talk-shows. In particular, on the lexical level the communicants use different means of expression of this concept. Stylistically, the concept is verbalized similarly by means of using metaphors, similes, and phraseological units.

Key words: concept, *MORALITY*, moral-ethical category, verbalization, lexico-stylistic means, positive connotation, literary text, talk-show.

Постановка проблеми у її загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними задачами. Мова належить до особливої знакової системи, в якій